

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/211661>

Please be advised that this information was generated on 2021-09-23 and may be subject to change.

VROEGE VOGELS

Vroege vogels

*Onderzoek naar de gevolgen van het 's ochtends kranten
bezorgen voor de schoolprestaties en schoolbeleving van
15-jarige ochtendkrantbezorgers*

Gerrit Vrieze
Rianne Kloosterman
Nico van Kessel

Woord vooraf

Wat is de invloed van het bezorgen van ochtendkranten op de schoolprestaties van 15-jarige bezorgers? Om die vraag van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te beantwoorden is onderzoek gedaan bij 15-jarige bezorgers van ochtendkranten en bij wijze van controlegroep bij 15-jarige scholieren die geen kranten bezorgen.

Het kan natuurlijk zijn dat de eigen indruk van de krantenbezorgers niet overeenkomt met de werkelijkheid zoals waargenomen door hun leraren. Daarom is ook een groep leraren gevraagd naar effecten van het bezorgen van ochtendkranten op het functioneren in de klas en op schoolprestaties. Het voorliggende rapport doet hiervan verslag.

Het onderzoek is uitgevoerd door Gerrit Vrieze en Nico van Kessel, met assistentie van Rianne Kloosterman. Alle drie zijn werkzaam binnen de sector Onderwijs, Organisatie en Beleid van het ITS Nijmegen. De interne begeleiding was in handen van Jos van Kuijk.

Het onderzoek was niet mogelijk zonder de medewerking van de scholen die als controlegroep fungeerden. Wij danken:

Sted. Sgm. Scheldemonde, Vlissingen	mevr. R. van Oost
St. Antoniuscollege, Gouda	hr. S.F. van der Sande
Sgm. Pantarijn, Wageningen	hr. F. Spijkers
Geref. Sgm. Randstad, Rotterdam	hr. J.F. Walinga
Pontes Scholengroep, Goes	hr. A. Biersteker
Trevianum Scholengroep, Sittard	hr. N. Bollen, hr. F. Gorter
Chr. Sgm. De Noordgouw, Heerde	hr. A. Bouw
Chr. Sgm. Jan Arentsz, Alkmaar	hr. J.A. Brandsma
Sgm. Twickel, Hengelo	hr. G. Arkink
Overbetuwe College, Lent	hr. G. Theloosen
Sted. Sgm. Schagen, Schagen	mevr. C. van der Merbel
Raayland College, Venray	hr. G. Houtzager

Het onderzoek is vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid begeleid door Marleen Visser, Ton Janusch en Mariette van der Burg.

Hans van der Pol van CEBUCO, de marketingorganisatie van de dagbladen, danken wij voor het beschikbaar stellen van NAW-gegevens van krantenbezorgers. Tenslotte danken wij alle krantenbezorgers, leerlingen en leraren voor hun medewerking.

Gerrit Vrieze
projectleider

Inhoudsopgave

Woord vooraf	v
1 Samenvatting en conclusies	1
2 Achtergrond en opzet van het onderzoek	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Achtergrond	5
2.3 De onderzoeksvragen	6
2.4 Onderzoeksopzet	7
3 Schoolprestaties	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Overgaan en rapportcijfers	9
3.3 Realisatie schooladvies van de basisschool	12
3.4 Samenvatting	13
4 Conditie: psychisch en lichamelijk welbevinden	15
4.1 Inleiding	15
4.2 Huiswerk	15
4.3 Verzuimgedrag	17
4.4 Conditie	19
4.5 Schoolbeleving	20
4.7 Samenvatting	22
5 Leraren over kranten bezorgen	23
5.1 Inleiding	23
5.2 Leraren over krantenbezorgers in het algemeen	23
5.3 Leraren over een specifieke ochtendkrantbezorger	24
5.4 Samenvatting	25
Summary and conclusions ‘Early Birds’	27
Bijlagen	31
Bijlage 1 – Vragenlijst en rechte tellingen	33
Bijlage 2 – Verantwoording onderzoeksopzet	41
Bijlage 3 – Vergelijking krantenbezorgers en controlegroep	43

1 Samenvatting en conclusies

De beoordeling in 2000 van de 13e periodieke regeringsrapportage over de nakoming van het Europees Sociaal Handvest (ESH) door het Europese Comité voor Sociale Rechten (ECSR), heeft voor Nederland een vraag opgeleverd op het terrein van de werk- en rusttijden van jeugdigen. Op grond van artikel 7, lid 3 van het ESH mogen leerplichtige jeugdigen geen zodanige arbeid verrichten dat zij niet ten volle het onderwijs kunnen volgen. In Nederland mogen 15-jarigen 's morgens vanaf zes uur ochtendkranten rondbrengen. Volgens recente gegevens van CEBUCO, de marketingorganisatie van de dagbladen, gaat het hier om ongeveer 3.400 15-jarigen. Nederland is door het Regeringscomité van het Europees Sociaal Handvest gevraagd om in de eerstvolgende rapportage over de nakoming van het Europees Sociaal Handvest (ESH) een antwoord te geven op de vraag:

Wat is de invloed die het bezorgen van ochtendkranten mogelijk heeft op de schoolprestaties van de 15-jarige bezorgers?

Om deze vraag te beantwoorden heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan het ITS Nijmegen de opdracht gegeven een onderzoek te doen.

Voor het onderzoek zijn in de periode van oktober tot december 2003 drie groepen bevraagd:

- 804 krantenbezorgers, telefonisch (krantenbezorgers die in het schooljaar 2002/2003 15 jaar waren);
- 915 scholieren van 15- en 16-jaar die geen (ochtend)kranten bezorgen (als controlegroep), met een schriftelijke vragenlijst;
- 81 leraren van de krantenbezorgers, telefonisch.

De groep krantenbezorgers is representatief voor de 15-jarige krantenbezorgers en de controlegroep is representatief voor 15-jarige scholieren in hun totaliteit. De groepen zijn groot genoeg om met een zekerheid van 95 procent betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de populatie met een maximale afwijking van 5 procent.

Bij de analyses is steeds getoetst of de gevonden verschillen tussen krantenbezorgers en controlegroep statistisch significant zijn of aan toeval moeten worden toegeschreven.

Onder de krantenbezorgers komen in vergelijking met de controlegroep weliswaar meer jongens voor, maar de verschillen tussen jongens en meisjes zijn op de meeste onderzoeksaspecten klein waardoor weging niet noodzakelijk is.

Het effect van ochtendkranten bezorgen op de schoolprestaties staat centraal in het onderzoek. Daarbij worden de schoolprestaties van 15-jarige krantenbezorgers (in relatie tot het advies van de basisschool) vergeleken met vergelijkbare leeftijdsgenoten.

De schoolprestaties worden mogelijk beïnvloed door het psychisch en lichamelijk welbevinden. Daarom is ook gekeken naar hoe het psychisch en lichamelijk welbevinden van 15-jarige ochtendkrantenbezorgers op school is, mede in vergelijking met niet-ochtendkrantenbezorgers in dezelfde leeftijdsgroep.

Omdat het niet uitgesloten is dat leerlingen een te positief zelfbeeld hebben van het functioneren in de klas, is aan leraren van 15-jarige krantenbezorgers gevraagd of zij de indruk hebben dat zij anders aan het onderwijs deelnemen dan niet-krantenbezorgers in dezelfde leeftijdsgroep. Zowel met betrekking tot krantenbezorgers in het algemeen als met betrekking tot een specifieke krantenbezorgende leerling.

We vatten de resultaten samen aan de hand van de onderzoeksvragen.

- *Hoe zijn de schoolprestaties van 15-jarige bezorgers van ochtendkranten (in relatie tot het advies van de basisschool) in vergelijking met vergelijkbare leeftijdsgenoten?*

Om deze vraag te beantwoorden is eerst gekeken naar het overgaan en vervolgens naar de eindrapportcijfers voor Engels, Nederlands en wiskunde. Krantenbezorgers blijven niet vaker zitten, zo blijkt. Ruim negentig procent is in het schooljaar voorafgaand aan het onderzoek overgegaan, evenveel als in de controlegroep.

De krantenbezorgers hadden gemiddeld genomen dezelfde cijfers voor de genoemde vakken op hun overgangsrapport: een ruime voldoende.

Krantenbezorgers blijken wel meer tevreden over de cijfers die ze krijgen.

Alle leerlingen krijgen aan het eind van de basisschool een advies over het niveau van het vervolgonderwijs.

Kijken we naar het onderwijsniveau waar de leerlingen na 3 à 4 jaar zitten, in relatie tot het advies van de basisschool, dan moeten we constateren dat de krantenbezorgers in dezelfde mate hebben gepresteerd als de controlegroep. Zo'n 70 procent zit op het niveau dat hen geadviseerd is, 10 procent zit hoger en de rest lager.

Conclusie:

We moeten derhalve concluderen dat er geen aanwijzingen zijn dat het ochtendkranten bezorgen een nadelig effect heeft op de schoolprestaties.

- *Hoe is het psychisch en lichamelijk welbevinden van 15-jarige ochtendkrantbezorgers op school, mede in vergelijking met niet-ochtendkrantbezorgers in dezelfde leeftijdsgroep?*

Het psychisch en lichamelijk welbevinden hebben we bekeken aan de hand van diverse aspecten. Eerst hebben we gekeken naar de tijd die aan het huiswerk wordt besteed en het verzuimgedrag. Krantenbezorgers doen hun huiswerk blijkbaar efficiënter dan de controlegroep. Ze besteden gemiddeld weliswaar een kwartier minder tijd aan hun huiswerk, maar realiseren dezelfde schoolprestaties. Krantenbezorgers klagen ook minder over de hoeveelheid huiswerk dan de controlegroep, terwijl we mogen aannemen dat ze niet minder huiswerk opkrijgen. Naar eigen zeggen leidt het krantenbezorgen bij bijna niemand tot het niet op tijd afkrijgen van het huiswerk. Krantenbezorgers hebben in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek minder gespijeld, ze komen minder vaak te laat en ze verzuimen minder door ziekte dan de controlegroep.

Vervolgens kwamen de conditie en de schoolbeleving aan de orde. Als ze naar school komen zijn de krantenbezorgers vaker goed uitgeslapen. Dit ondanks het feit dat ze gemiddeld genomen een uur minder slapen. Krantenbezorgers kunnen zich ook beter concentreren tijdens de les. Krantenbezorgers gaan vaker met plezier naar school dan de controlegroep. De relatie met de school is bij de krantenbezorgers beter dan bij de leerlingen in de controlegroep.

Tenslotte is gekeken naar de aspiraties. Ofschoon een ruime meerderheid van leerlingen aangeeft met hard werken wat te willen bereiken in het leven en dat diploma's daarbij een nuttige rol kunnen vervullen, zijn de krantenbezorgers hiervan meer overtuigd dan de degenen die geen ochtendkrant bezorgen. En kranten bezorgen wordt daarbij door de bezorgers in sterkere mate als een indicatie gezien om het ver te brengen. Krantenbezorgers zijn dus ambitieuzer.

Conclusie:

Er zijn geen aanwijzingen dat de lichamelijke en psychische conditie van ochtendkrantenbezorgers negatief wordt beïnvloedt door het kranten bezorgen. Op alle aspecten komen de ochtendkrantbezorgers er positiever uit dan de niet-bezorgers.

- *Hebben leraren van 15-jarige krantenbezorgers, in het algemeen en voor een specifieke krantenbezorgende leerling, de indruk dat deze anders aan het onderwijs deelnemen dan niet-krantenbezorgers in dezelfde leeftijdsgroep?*

Omdat het niet uitgesloten is dat krantenbezorgers een te positief beeld hebben en/of geven van hun functioneren op school, is een deel van hun leraren benaderd. Door in de telefonische enquête aan hen te vragen naar de adresgegevens van de klassenleraar/

mentor, was dit mogelijk. Bij de leraren is gepoogd te achterhalen of volgens hen het bezorgen van ochtendkranten het functioneren van leerlingen beïnvloedt. Oftewel: in hoeverre hebben zij de indruk dat krantenbezorgers anders aan het onderwijs deelnemen dan niet-krantenbezorgers? Dit is in het algemeen gevraagd en vervolgens specifiek voor een krantenbezorgende leerling uit hun klas.

De overgrote meerderheid van de leraren, namelijk 82 procent kan *niet* zien dat een leerling 's morgens de krant rondbrengt. Vervolgens is gevraagd of het 's morgens rondbrengen van kranten negatieve invloed uitoefent op een aantal schoolaspecten. Als het gaat om de aandacht en concentratie denkt de grootste groep leraren (52%), dat het rondbrengen van kranten negatieve invloed uitoefent. Als het gaat om te laat komen, de studiehouding en de studieresultaten denkt een derde van de leraren dat het rondbrengen van de krant hierop negatieve invloed heeft.

Dit is dus het algemene beeld dat leraren van ochtendkrantbezorgers hebben. In hoeverre houden ze dit beeld vast, als het om concrete bezorgers gaat? Om dit na te gaan is de naam van de krantenbezorger aan de leraar bekend gemaakt om een vergelijking met een doorsneeleerling mogelijk te maken.

Opmerkelijk is dat de leraren geen verschillen tussen de krantenbezorger en de andere leerlingen signaleren. Noch wat betreft concentratie, huiswerk maken, aandacht tijdens de les, slordigheid en studieprestaties.

Krantenbezorgers zijn in de ogen van leraren wel iets ondernemender, ambitieuzer en gedisciplineerder dan de gemiddelde leerlingen.

Conclusie:

Kortom, leraren hebben wel enige vooroordelen ten opzichte van kranten bezorgen, maar feitelijk zien ze weinig verschillen tussen krantenbezorgers en andere leerlingen.

Conclusies

Er zijn geen aanwijzingen dat het bezorgen van ochtendkranten door 15-jarigen van negatieve invloed is op de schoolprestaties. Wat betreft overgaan en rapportcijfers zijn er geen verschillen gevonden. Rekening houdend met het advies van de basisschool op 11/12-jarige leeftijd komen krantenbezorgers even hoog uit als niet-krantenbezorgers. De lichamelijke en psychische conditie van krantenbezorgers is op alle aspecten beter dan die van de niet-krantenbezorgers. Krantenbezorgers voelen zich beter uitgerust en ze kunnen zich beter concentreren. Telkens blijkt dat ze ambitieuzer en ondernemender zijn dan niet-krantenbezorgende leeftijdsgenoten. Krantenbezorgers gaan met meer plezier naar school dan de controlegroep.

Het onderzoek laat zien dat krantenbezorgers in de ogen van leraren ambitieuzer en ondernemender zijn dan de controlegroep. Ze willen nog meer dan de controlegroep met hard werken veel bereiken in hun leven.

2 Achtergrond en opzet van het onderzoek

2.1 Inleiding

De beoordeling in 2000 van de 13e periodieke regeringsrapportage over de nakoming van het Europees Sociaal Handvest (ESH) door het Regeringscomité van het Europees Sociaal Handvest, heeft voor Nederland een vraag opgeleverd op het terrein van de werk- en rusttijden van jeugdigen. Op grond van artikel 7, lid 3 van het ESH mogen leerplichtige jeugdigen geen zodanige arbeid verrichten dat zij niet ten volle het onderwijs kunnen volgen. In Nederland mogen 15-jarigen 's morgens vanaf zes uur ochtendkranten bezorgen. Om te kunnen beoordelen of Nederland daarmee handelt in overeenstemming met het verdrag is Nederland gevraagd om in de volgende rapportage over de nakoming van het Europees Sociaal Handvest in te gaan op de vraag of het bezorgen van ochtendkranten van invloed is op de schoolprestaties van de betreffende vijftienjarigen.

2.2 Achtergrond

De bezorging van kranten is in handen van distributeurs of dephouders, die bezorgers inhuren. De bezorgers nemen daarmee de verantwoordelijkheid op zich dat de kranten ordentelijk en op tijd bezorgd worden. De bezorger is formeel niet gehouden de kranten zelf te bezorgen.

Kranten bezorgen is het meest voorkomende baantje van scholieren, zo blijkt uit het Nationaal scholierenonderzoek 1999-2000¹. Zo'n 13 procent van de jongens en 8 procent van de meisjes heeft aangegeven een dergelijk baantje te hebben. Het percentage met een krantenwijk is het hoogst in de leeftijdsgroep 14-17 jaar. Er is geen duidelijk verband met het schooltype. Gemiddeld genomen wordt er volgens dit Nationaal scholierenonderzoek minder dan 4 uur per week aan besteed.

Volgens het CEBUCO, de marketingorganisatie van de dagbladen, bezorgen ongeveer 4.500 15-jarigen in een verdeling van 75/25 de ochtend- en de middagbladen. Dit zijn er 's ochtends dus zo'n 3.400. Dit betreft degenen met een bezorgovereenkomst. Het is niet onmogelijk dat meer 15-jarigen ochtendkranten bezorgen, namelijk als invaller voor een ander.

---

1 Nibud (2000). *Nationaal scholierenonderzoek 1999-2000*. Den Haag: Nibud.

2.3 De onderzoeksvragen

De hoofdvraag van het onderhavige onderzoek is:

Wat is de invloed die het bezorgen van ochtendkranten mogelijk heeft op de schoolprestaties van de 15-jarige bezorgers?

Ter beantwoording van deze vraag heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) het ITS Nijmegen gevraagd onderzoek te doen. In de voorliggende rapportage wordt van dit onderzoek verslag gedaan.

Om de invloed van het ochtendkranten bezorgen vast te stellen is het van belang inzicht te krijgen in de belasting die het bezorgen van ochtendkranten met zich meebrengt, in de gevolgen die het voor het dagritme van de bezorgers heeft en in de mogelijke effecten hiervan op de schoolprestaties. Onderzoek bij uitsluitend de ochtendkrantbezorgers levert gegevens op, maar daarmee is nog niets gezegd over de mogelijkheid dat niet-krantenbezorgers meer slapen, beter uitgerust zijn, zich beter kunnen concentreren, vaker overgaan, hogere cijfers halen etc.

Om die reden worden de gegevens van de ochtendkrantbezorgers vergeleken met een controlegroep van niet-ochtendkrantbezorgers in ongeveer dezelfde leeftijdsgroep, voor wat betreft schoolprestaties, tijdsbesteding en welbevinden op school.

Kernpunt van het onderzoek zijn de effecten op schoolprestaties. Indicatoren daarvoor zijn:

- het percentage leerlingen dat het afgelopen leerjaar is overgegaan;
- de rapportcijfers voor de belangrijkste vakken die op alle schooltypen voorkomen, te weten Nederlands, Engels en wiskunde;
- het onderwijsniveau waarop leerlingen zitten in relatie tot wat op grond van het schooladvies van de basisschool verwacht zou mogen worden.

Belangrijk hierbij is na te gaan in hoeverre krantenbezorgers minder presteren dan hun vergelijkbare leeftijdsgenoten.

De vraag die beantwoord moet worden is, kort samengevat:

Hoe zijn de schoolprestaties van 15-jarige bezorgers van ochtendkranten (in relatie tot het advies van de basisschool) in vergelijking met vergelijkbare leeftijdsgenoten?

Het ligt in de rede dat schoolprestaties niet uitsluitend beïnvloed worden door het bezorgen van ochtendkranten. Psychische en lichamelijke randvoorwaarden zijn eveneens van belang. Er is nagegaan in welke conditie de krantenbezorger aan het onderwijs deelneemt, waarbij te denken valt aan zaken als voldoende uitgerust zijn,

voldoende kunnen concentreren, ziek zijn, spijbelen, maar ook hoe zijn houding is ten aanzien van school en leren. Kortom:

Hoe is het psychisch en lichamelijk welbevinden van 15-jarige ochtendkrantbezorgers op school, mede in vergelijking met niet-ochtendkrantbezorgers in dezelfde leeftijdsgroep?

Het is niet uitgesloten dat de zelfbeoordeling van de krantenbezorgers wat positiever is dan de werkelijkheid zoals die door leraren in de klas wordt waargenomen. Daarom hebben we leraren gevraagd aan te geven of ze de indruk hebben dat het bezorgen van ochtendkranten in het algemeen het functioneren op school negatief beïnvloedt en dat van een met naam genoemde krantenbezorgende leerling in het bijzonder.

De vraag was kortom:

Hebben leraren van 15-jarige krantenbezorgers, in het algemeen en met betrekking tot een specifieke krantenbezorgende leerling, de indruk dat deze anders aan het onderwijs deelnemen dan niet-krantenbezorgers in dezelfde leeftijdsgroep?

2.4 Onderzoeksopzet

Het onderzoek zoals uitgevoerd door het ITS, bestaat uit drie delen:

- Een *telefonische* bevraging van de 15-jarige krantenbezorgers over het bezorgen, de dagindeling en de relatie met school en het leren (n=804);
- Een *schriftelijke* bevraging van een controlegroep scholieren met een soortgelijke vragenlijst exclusief de vragen over de krantenbezorging (n=915);
- Een *telefonische* bevraging van leraren (n=81) die klassenleraar zijn van een deel van de ondervraagde krantenbezorgers. De namen en schooladressen van hen zijn via de krantenbezorgers verkregen.

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode oktober en november 2003. De aantallen ondervraagde krantenbezorgers en scholieren (= de controlegroep) zijn groot genoeg om met een zekerheid van 95 procent betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de populatie met een maximale afwijking van 5 procent. De analyses zijn vooral beschrijvend van aard en gericht op de beantwoording van de hierboven geformuleerde vragen.

Bij de analyses is steeds getoetst of de gevonden verschillen tussen krantenbezorgers en controlegroep statistisch significant zijn en niet aan toeval toegeschreven moeten worden.

De krantenbezorgers zijn eerst vergeleken met de controlegroep (voor de verantwoording zie bijlage 3) voor geslacht, etnische herkomst, schooltype en leeftijd. De kran-

tenbezorgers zijn vaker jongens en ze zijn iets jonger dan de controlegroep. De groepen verschillen niet wezenlijk in het percentage autochtonen en het schooltype

In de controlegroep bleek op het moment van onderzoek 3 procent ook kranten rond te brengen en 12 procent dat in het verleden wel eens gedaan te hebben, maar nu niet meer.

3 Schoolprestaties

3.1 Inleiding

Hoe zijn de schoolprestaties van 15-jarige krantenbezorgers (in relatie tot het advies van de basisschool) in vergelijking met vergelijkbare leeftijdsgenoten? Die vraag wordt in dit hoofdstuk eerst beantwoord aan de hand van informatie over overgaan en rapportcijfers. Vervolgens wordt gekeken in hoeverre krantenbezorgers in vergelijking tot de controlegroep vaker hoger of lager terecht zijn gekomen dan op grond van hun schooladvies op het eind van de basisschool verwacht zou mogen worden.

3.2 Overgaan en rapportcijfers

Zijn de krantenbezorgers afgelopen jaar vaker of minder vaak overgegaan dan de controlegroep?

Zoals tabel 3.1 laat zien, verschillen de ochtendkrantbezorgers in dit opzicht niet van de controlegroep.

Tabel 3.1 – Percentage dat is overgegaan, naar schooltype

	krantenbezorgers	controlegroep
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	95	97
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	90	90
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	87	86
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	97	93
-----		
alle schooltypen tezamen	92	91
totaal (n=100%)	801	911

Ruim 90 procent van de krantenbezorgers en van de leerlingen in de controlegroep is het afgelopen jaar overgegaan. Krantenbezorgers en controlegroep verschillen ook in de schooltypen afzonderlijk niet significant.

Verschillen de rapportcijfers tussen krantenbezorgers en de controlegroep?

We beantwoorden deze vraag aan de hand van het op het overgangsrapport behaalde eindcijfer voor Engels, Nederlands en wiskunde.

Beginnend met het cijfer op het overgangsrapport voor Engels, zien we dat de ochtendkrantbezorgers gemiddeld genomen niet een significant lager cijfer halen dan de leerlingen in de controlegroep.

Tabel 3.2 – Gemiddeld rapportcijfer Engels, naar schooltype

	krantenbezorgers (n= 723)	controlegroep (n=892)
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	6,8	6,7
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	6,3	6,6
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	6,6	6,9
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	7,0	7,2
-----		
totaal gemiddelde rapportcijfer	6,7	6,8

Zowel de krantenbezorgers (6,7) als de controlegroep (6,8) halen gemiddeld genomen een duidelijke voldoende voor Engels. Ook als de resultaten worden uitgesplitst naar schooltype zien we geen significante verschillen.

Voor het vak Nederlands is de situatie hetzelfde. Ook hier geen significant verschil.

Tabel 3.3 – Gemiddeld rapportcijfer Nederlands, naar schooltype

	krantenbezorgers (n=731)	controlegroep (n=888)
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	6,8	7,0
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	6,8	6,8
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	6,6	6,7
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	6,8	7,2
-----		
totaal gemiddelde rapportcijfer	6,7	6,9

Beide groepen halen gemiddeld een mooie voldoende. Uitgesplitst naar schooltype zijn de verschillen ook niet-significant.

Hoe is het dan met wiskunde gesteld? Ook voor wiskunde blijkt de gemiddelde ochtendkrantbezorger een vergelijkbaar cijfer te halen als de gemiddelde leerling in de controlegroep.

Tabel 3.4 – Gemiddeld rapportcijfer wiskunde, naar schooltype

	krantenbezorgers (n=720)	controlegroep (n=885)
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	6,7	6,6
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	6,6	6,6
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	6,4	6,4
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	6,9	6,8
-----		
totaal gemiddelde rapportcijfer	6,6	6,6

Zowel krantenbezorgers als de controlegroep halen gemiddeld een voldoende voor wiskunde. Ook hier naar schooltype geen significante verschillen.

Het zou kunnen zijn dat binnen de groep jongens en binnen de groep meisjes er wel verschillen zijn. Jongens doen het met wiskunde nu eenmaal beter dan meisjes, zo is algemeen bekend. Uitgesplitst naar jongens en meisjes zien we evenmin significante verschillen tussen krantenbezorgers en de controlegroep.

Tabel 3.5 – Gemiddelde rapportcijfer, naar geslacht

	jongens		meisjes	
	krantenbezorgers (n=582)	controlegroep (n=446)	krantenbezorgers (n=119)	controlegroep (n=442)
Engels	6,7	6,8	6,8	6,8
Nederlands	6,7	6,8	7,1	7,0
wiskunde	6,7	6,8	6,4	6,4

Ofschoon de twee groepen leerlingen dus niet of nauwelijks van elkaar verschillen op het punt van het rapportcijfers, blijken krantenbezorgers significant meer tevreden dan de leerlingen in de controlegroep. Van de krantenbezorgers is namelijk 80 procent tevreden over de cijfers die ze halen en van de controlegroep maar 59 procent. Blijkbaar leggen krantenbezorgers in het algemeen de lat voor zichzelf iets lager.

Er kan niet worden geconcludeerd dat dergelijke verschillen het gevolg zouden kunnen zijn van het bezorgen van ochtendkranten.

3.3 Realisatie schooladvies van de basisschool

Als derde indicator voor schoolprestaties geldt de realisatie van het schooladvies van de basisschool. Aan het eind van de basisschool krijgen leerlingen, als ze 11 of 12 jaar zijn, een advies van de basisschool voor het voortgezet onderwijs. De Cito-eindscore of de score op een andere toets wordt mede gebruikt voor dat advies. Zijn 4 jaar later op 15-jarige leeftijd ochtendkrantbezorgers vaker dan de controlegroep hoger of lager dan het basisschooladvies terecht gekomen?

In tabel 3.6 is vermeld hoeveel procent hoger of lager dan het schooladvies is uitgekomen of juist op het overeenkomstige niveau. Dat is per adviesniveau gedaan en voor de totale groep.

Tabel 3.6 – Schooltype hoger of lager dan advies? naar advies, percentages

	krantenbezorgers (n = 682)			controlegroep (n = 872)		
	huidige schooltype lager dan advies	huidige schooltype gelijk	huidige schooltype hoger dan advies	huidige schooltype lager dan advies	huidige schooltype gelijk	huidige schooltype hoger dan advies
advies: vmbo	nvt	86%	14%	nvt	69%	31%
advies: vmbo-t	30%	57%	14%	38%	48%	13%
advies: mavo/havo	28%	67%	5%	19%	77%	5%
advies: havo	42%	47%	11%	39%	39%	22%
advies: havo/vwo/gymn	18%	82%	nvt	20%	80%	nvt
advies: vwo/gymn	29%	71%	nvt	23%	77%	nvt
totaal aantal	149	480	53	191	592	89
percentage totaal	22%	70%	8%	22%	68%	10%

We zien dat over alle schooltypen heen ruim tweederde na 3 à 4 jaar in het geadviseerde schooltype zit; een kwart is lager uitgekomen en ongeveer een tiende hoger dan het advies van de basisschool.

Er zijn enige verschillen te constateren. Ochtendkrantbezorgers met een advies voor mavo/havo, havo of vwo/gymnasium blijken iets vaker dan degenen uit de controlegroep nu een onderwijsvorm te volgen die lager is dan het oorspronkelijke. Degenen

met een advies voor vmbo-t of havo/vwo/gymnasium zijn daarentegen weer wat minder vaak op een lager schooltype terecht gekomen. De verschillen zijn echter niet systematisch en niet significant. Ook kan niet worden geconcludeerd dat dergelijke verschillen het gevolg zouden kunnen zijn van het bezorgen van ochtendkranten.

3.4 Samenvatting

In dit hoofdstuk kwam de vraag aan de orde in hoeverre er verschillen zijn in schoolprestaties tussen krantenbezorgers en controlegroep. Er is eerst gekeken naar het overgaan en de eindrapportcijfers voor Engels, Nederlands en wiskunde. Krantenbezorgers blijven niet vaker zitten, zo blijkt, en hadden gemiddeld genomen dezelfde cijfers voor de genoemde vakken op hun overgangsrapport. Krantenbezorgers blijken wel meer tevreden over de cijfers die ze krijgen.

Kijken we naar de schoolprestaties in relatie tot het advies van de basisschool, ook dan moeten we constateren dat de krantenbezorgers in dezelfde mate hebben gepresteerd als de controlegroep.

We moeten derhalve concluderen dat er geen aanwijzingen zijn dat het ochtendkranten bezorgen een nadelig effect heeft op de schoolprestaties.

4 Conditie: psychisch en lichamelijk welbevinden

4.1 Inleiding

Hoe staat het met het psychisch en lichamelijk welbevinden van de krantenbezorgers in vergelijking met degenen die 's morgens geen kranten bezorgen, dat is de vraag die als tweede beantwoord moet worden.

Allereerst wordt gekeken naar de tijd die aan huiswerk wordt besteed (4.2) en het spijbelgedrag (4.3). Daarna komt de lichamelijke conditie aan de orde (4.4). Gaan de krantenbezorgers goed uitgeslapen naar school? Vallen ze vaker in slaap tijdens de lessen door gebrek aan nachtrust? Kunnen ze zich goed concentreren tijdens de lessen? Dat zijn allemaal vragen waarop een antwoord wordt gegeven.

Voorts is het belangrijk te weten hoe het met de schoolbeleving is gesteld (4.5). Gaan ze met plezier naar school? Tenslotte kijken we ook naar hun maatschappelijke aspiraties. Willen ze wat bereiken in het leven (4.6)?

4.2 Huiswerk

Huiswerk maken legt in het algemeen een flink beslag op de tijdsbesteding van de Nederlandse scholieren. Het is op zich niet onlogisch te verwachten dat naarmate er meer huiswerk wordt opgegeven, daaraan ook meer tijd besteed moet worden.

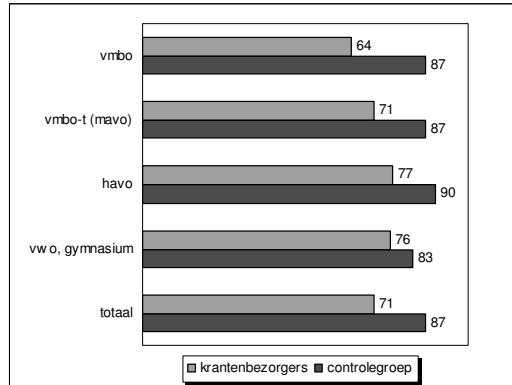
In hoeverre verschillen krantenbezorgers van de andere leerlingen als het gaat om de hoeveelheid tijd besteed aan huiswerk?

Grafiek 4.1 geeft op die vraag het antwoord: ze verschillen duidelijk.

Het blijkt namelijk dat de gemiddelde krantenbezorger beduidend minder tijd aan huiswerk besteedt dan degenen die geen ochtendkranten bezorgen.

Grafiek 4.1 – Gemiddeld aantal minuten huiswerk per dag (krantenbezorgers n = 802, controlegroep n = 880)

Besteedt de krantenbezorger er per dag gemiddeld 71 minuten aan, de leerlingen in de controlegroep besteden er gemiddeld namelijk 87 minuten aan. Anders gezegd: krantenbezorgers besteden gemiddeld een kwartier minder aan hun huiswerk vergeleken met de controlegroep die er bijna anderhalf uur aan besteedt.

Dat krantenbezorgers minder tijd besteden aan hun huiswerk, komt, zoals we eerder hebben gezien, niet tot uiting in hun schoolprestaties (zie hoofdstuk 3), want die waren even goed als die van de controlegroep.

Op basis van de onderzoeksresultaten is nagegaan in hoeverre de hoeveelheid tijd die is besteed aan huiswerk samenhangt met de schoolprestaties. Het blijkt dat de hoeveelheid tijd besteed aan huiswerk niet samenhangt met de rapportcijfers en het overgaan. Wie meer tijd aan zijn huiswerk besteedt, haalt geen hogere cijfers. Dit geldt zowel voor de krantenbezorgers als de controlegroep.

Opinie over huiswerk

Er zijn weinig redenen om te veronderstellen dat krantenbezorgers minder huiswerk op krijgen. Wel zou het voorstelbaar zijn dat omdat ze minder tijd beschikbaar hebben door het kranten bezorgen, ze meer klagen over de hoeveelheid huiswerk.

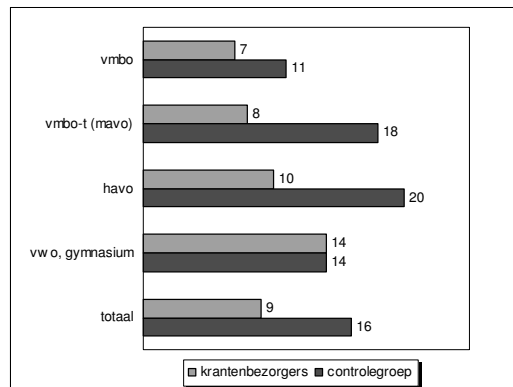
Niets is minder waar. Bij de krantenbezorgers is maar 43 procent van mening dat er te veel huiswerk wordt opgegeven terwijl dit bij de controlegroep 62 procent is. Een significant verschil. De controlegroep vindt dus vaker dat ze te veel huiswerk moeten maken.

Gevraagd of ze door het bezorgen van kranten hun huiswerk niet op tijd afkrijgen, geeft slechts 4 procent van de krantenbezorgers aan dat dat het geval is.

4.3 Verzuimgedrag

Hoe zit het met het spijbelen? Spijbelen krantenbezorgers vaker omdat ze het toch al druk hebben en misschien na afloop van het kranten bezorgen wel eens nog wat willen uitslapen?

Grafiek 4.2 – Heb je de afgelopen 4 weken van school gespijbeld? percentage (krantenbezorgers n = 802, controlegroep n = 912)

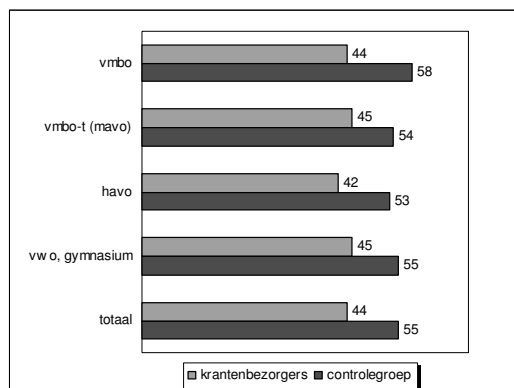

Afgaande op het spijbelen in de vier weken voorafgaande aan het onderzoek, hebben de meeste leerlingen naar eigen zeggen geen lessen gemist. Bij de krantenbezorgers is het percentage spijbelaars met 9 procent zelfs lager dan bij de controlegroep. Dit is over het geheel een significant verschil. De verschillen zijn significant voor het vmbo-t en het havo.

Komen krantenbezorgers vaker te laat?

Het antwoord op deze vraag is duidelijk: nee, integendeel.

Grafiek 4.3 – Te laat gekomen in de afgelopen 4 weken, percentage (krantenbezorgers n = 802, controlegroep n = 914)

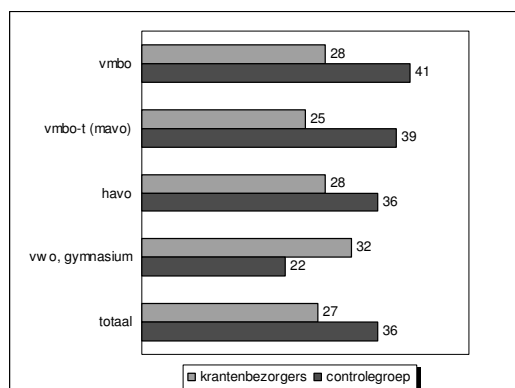
Het gaat in het totaal om een significant verschil. Het is duidelijk een voordeel als je vroeg opstaat. Uitgesplitst naar schooltype is overigens alleen in het vmbo het verschil significant.

Aan de krantenbezorgers is ook gevraagd of ze zich moeten haasten om op school te komen als ze de krant rondbrengen. Slechts 12 procent is het hiermee eens. Een meerderheid vindt dat ze zich niet hoeven te haasten om op tijd op school te komen.

Zijn krantenbezorgers vaker ziek?

In het onderzoek is gevraagd naar het ziekteverzuim over de laatste vier weken. Krantenbezorgers blijken in deze periode niet vaker door ziekte te hebben verzuimd dan degenen uit de controlegroep.

Grafiek 4.4 – Verzuim door ziekte in de afgelopen 4 weken, percentage (krantenbezorgers n = 802, controlegroep n = 910)

Krantenbezorgers zijn significant minder vaak ziek dan de controlegroep. Opmerkelijk is overigens dat bij het vwo/gymnasium het ziekteverzuim bij de krantenbezorgers hoger ligt. Dat verschil is daar niet significant. In het vmbo en vmbo-t zijn de - voor krantenbezorgers gunstige - verschillen wél significant.

4.4 Conditie

Gaan de ondervraagden goed uitgeslapen naar school? Ondanks het feit dat krantenbezorgers gemiddeld een uur minder nachtrust hebben, zeggen krantenbezorgers significant vaker goed uitgeslapen naar school te gaan. Van de krantenbezorgers zegt 27 procent altijd goed uitgeslapen naar school te gaan en van de controlegroep is dit 3 procent.

Tabel 4.5 – *Uitgeslapen naar school gaan, percentages*

	krantenbezorgers	controlegroep
ik ga <i>altijd</i> goed uitgeslapen naar school	27	3
ik ga <i>bijna altijd</i> goed uitgeslapen naar school	36	31
ik ga <i>soms</i> goed uitgeslapen naar school	30	50
ik ga <i>nooit</i> goed uitgeslapen naar school	7	16

Het kranten bezorgen blijkt in het algemeen ook geen nadelig effect te hebben op het zich goed kunnen concentreren tijdens de lessen. Leerlingen in de controlegroep hebben significant vaker problemen om het hoofd bij de les te houden.

Tabel 4.6 – *Concentratie tijdens de lessen, percentages*

	krantenbezorgers	controlegroep
ik kan mij <i>altijd</i> goed concentreren tijdens de les	45	5
ik kan mij <i>bijna altijd</i> goed concentreren tijdens de les	36	51
ik kan mij <i>soms</i> goed concentreren tijdens de les	16	40
ik kan mij <i>nooit</i> goed concentreren tijdens de les	3	4

Dat kranten bezorgen er toe kan leiden dat leerlingen minder uitgerust zijn, wordt door een ruime minderheid (43%) van de bezorgers toegegeven. Dat zijn vooral diegenen die wel eens minder goed uitgeslapen naar school gaan (zie tabel 4.5). Ze voelen zich

minder uitgerust, maar dat wil blijkbaar nog niet zeggen dat ze zich minder goed kunnen concentreren op school of dat ze tijdens de les wel eens in slaap vallen. Hier staat tegenover dat ruim eenderde aangeeft zich overdag fitter te voelen door het rondbrengen van de krant.

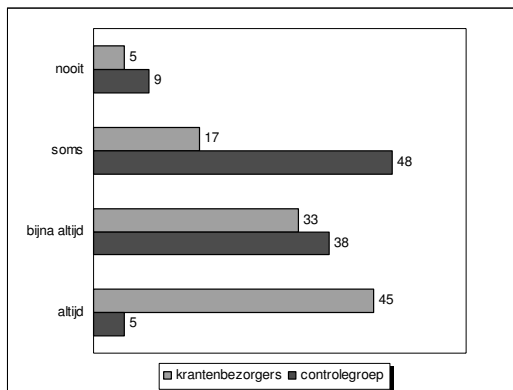
Tabel 4.7 – Invloed van kranten bezorgen, alleen krantenbezorgers (n=798), percentages

	eens	oneens	weet niet/ geen mening
door het bezorgen van kranten ben ik minder uitgerust voor school	43	56	2
door kranten rond te brengen, voel ik mij overdag fitter	36	58	5
door het bezorgen van kranten, kan ik me minder goed concentreren op school	13	85	2
door het bezorgen van kranten val ik tijdens de les wel eens in slaap	6	93	1

4.5 Schoolbeleving

Naast de conditie is ook de schoolbeleving van belang. Gaan krantenbezorgers met meer of met minder plezier naar school?

Grafiek 4.8 – Ga je met plezier naar school? percentages (krantenbezorgers n = 800, controlegroep n = 913)

Uit grafiek 4.8 blijkt dat 45 procent van de krantenbezorgers altijd met plezier naar school gaan en dat dit bij de controle groep 5 procent is. Uit het onderzoek blijkt dat

een groot deel van de Nederlandse scholieren lang niet altijd met plezier naar school gaat. Bijna de helft zegt soms en 9 procent zegt nooit met plezier naar school te gaan. Naar schooltype zijn er weinig verschillen.

Gaat een krantenbezorger niet altijd met plezier dan is het voor de meesten toch tenminste bijna altijd.

4.6 Aspiraties

Er wordt wel eens beweerd dat alle miljonairs ooit zijn begonnen als krantenjongen. Hebben krantenbezorgers inderdaad meer aspiraties om wat te willen bereiken in het leven, en spelen diploma's daarin een rol?

Zoals tabel 4.9 laat zien is dat verschil inderdaad aanwezig.

Tabel 4.9 – Percentage eens, met onderstaande uitspraken

	krantenbezorgers (n= 804)	controlegroep (n= 915)
je hebt diploma's nodig om een goede baan te krijgen	95	86 (sign.)
met hard werken wil ik wat bereiken in mijn leven	94	76 (sign.)
wie 's morgens eerst kranten rondbrengt wil wat bereiken in de maatschappij	32	5 (sign.)
om erbij te horen is het goed om 's morgens kranten rond te brengen	9	1
zonder bijbaantje tel je niet mee in je vriendenkring	5	1
mijn ouders vinden het goed dat ik de krant rondbreng	95	nvt
door de krant rond te brengen, kan ik dingen kopen die ik wil hebben	95	nvt
door de krant rond te brengen, leer je wat werken is	67	nvt

Krantenbezorgers zeggen vaker dan de controlegroep dat ze met hard werken wat willen bereiken in hun leven en dat je diploma's nodig hebt om een goede baan te krijgen.

Overigens, ook van de controlegroep zegt een meerderheid dit.

Weliswaar een minderheid van de krantenbezorgers (32%) ziet het 's morgens kranten bezorgen als een indicatie daarvoor, maar de controlegroep legt dat verband duidelijk minder.

Vrijwel alle krantenbezorgers zeggen dat hun ouders instemmen met het bezorgen. Een belangrijke motivatie voor het 's morgens bezorgen van kranten is het dingen kunnen kopen die men graag wil hebben. Tweederde van de krantenbezorgers is van mening dat je door de krant rond te brengen, leert wat werken is.

4.7 Samenvatting

Krantenbezorgers doen hun huiswerk blijkbaar efficiënter dan de controlegroep. Ze besteden gemiddeld weliswaar een kwartier minder tijd aan hun huiswerk, maar realiseren dezelfde schoolprestaties.

Krantenbezorgers klagen ook minder over de hoeveelheid huiswerk dan de controlegroep, terwijl we mogen aannemen dat ze niet minder huiswerk opkrijgen. Naar eigen zeggen leidt het kranten bezorgen bij bijna niemand tot het niet op tijd afkrijgen van het huiswerk.

De relatie met de school is bij de krantenbezorgers beter dan bij de leerlingen in de controlegroep.

Krantenbezorgers hebben in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek minder gespijbeld; ze komen minder vaak te laat en ze verzuimen minder door ziekte dan de controlegroep.

Als ze naar school komen zijn de krantenbezorgers vaker goed uitgeslapen. Dit ondanks het feit dat ze gemiddeld genomen een half uur minder slapen.

Geconcentreerd zijn tijdens de lessen is voor de krantenbezorgers ook minder een probleem.

Daar komt bij dat krantenbezorgers vaker dan de controlegroep met plezier naar school gaan.

Ofschoon een ruime meerderheid van leerlingen aangeeft met hard werken wat te willen bereiken in het leven en dat diploma's daarbij een nuttige rol kunnen vervullen, zijn de krantenbezorgers hiervan meer overtuigd dan de degenen die geen ochtendkrant bezorgen. En kranten bezorgen wordt daarbij door de bezorgers in sterkere mate als een indicatie gezien om het ver te brengen. Krantenbezorgers zijn dus ambitieuzer.

Conclusie:

Er zijn geen aanwijzingen dat de lichamelijke en psychische conditie van ochtendkrantenbezorgers negatief wordt beïnvloedt door het kranten bezorgen. Op alle aspecten komen de ochtendkrantbezorgers er positiever uit dan de niet-bezorgers.

5 Leraren over kranten bezorgen

5.1 Inleiding

Omdat het niet uitgesloten is dat krantenbezorgers een te positief beeld hebben en/of geven van hun functioneren op school, is een deel van hun leraren benaderd. Aan de krantenbezorgers is daartoe de naam van de klassenleraar/ mentor gevraagd en de school waarop ze zitten.

Bij de leraren is achterhaald of volgens hen het bezorgen van ochtendkranten het functioneren van leerlingen beïnvloedt. Oftewel: in hoeverre hebben zij de indruk dat krantenbezorgers anders aan het onderwijs deelnemen dan niet-krantenbezorgers? Dit is in het algemeen gevraagd en vervolgens specifiek voor een krantenbezorgende leerling uit hun klas.

5.2 Leraren over krantenbezorgers in het algemeen

Eerst is gevraagd naar (de invloed van) kranten bezorgen in het algemeen.

De overgrote meerderheid van de leraren, namelijk 82 procent, geeft aan dat ze niet aan een leerling kunnen zien dat hij of zij 's morgens de krant rondbrengt.

Toch denkt een redelijk groot deel van de leraren dat het 's morgens rondbrengen van kranten een negatieve invloed uitoefent op een aantal schoolaspecten (zie tabel 5.1).

Tabel 5.1 – Denkt u dat het 's morgens rondbrengen van kranten negatieve invloed heeft op .... , percentages (n (=100%): 81)

	ja	nee	weet ik niet
te laat komen	25	65	10
spijbelen	7	82	11
aandacht en concentratie	52	35	14
studiehouding	31	63	6
studieresultaten	37	46	17

De meeste leraren denken overigens dat het bezorgen van ochtendkranten geen negatieve invloed heeft. Acht op de tien leraren zijn van mening dat het spijbelen er niet

door toeneemt. Ook als het gaat om te laat komen, de studiehouding en de studieresultaten denken de meeste leraren dat het rondbrengen van kranten hierop geen negatief effect heeft.

Als het kranten bezorgen al sporen achterlaat dan is dat volgens iets meer dan de helft van de leraren op het punt van aandacht en concentratie.

5.3 Leraren over een specifieke ochtendkrantbezorger

Na het noemen van de naam van de leerling (die de adresgegevens van de leraar had opgegeven) is aan de leraren gevraagd om de krantenbezorgende leerling te vergelijken met de andere leerlingen uit de klas. De bevindingen staan in tabel 5.2.

Uit tabel 5.2 blijkt dat leraren de krantenbezorgende leerling op een vijftiental aspecten gelijk aan de niet-krantenbezorgende leerling beoordeelt. Als er al verschil is, dan komt de krantenbezorger minder te laat en spijbelt minder. Als het gaat om de aspecten ‘ambitie’, ‘ondernemendheid’, ‘prestatiegerichtheid’ en ‘discipline’ dan hebben relatief gezien veel leraren de indruk dat er een positief verschil is tussen de krantenbezorgende en de overige leerlingen in de klas. Slechts op twee aspecten lijken de leraren een wat minder gunstige indruk van de krantenbezorgers te hebben. Ze rapporteren iets vaker dat tijdens de les hun aandacht verslapt en dat zij slordiger zijn. Deze verschillen zijn echter klein en niet significant.

Tabel 5.2 – Heeft u de indruk dat (naam leerling die kranten bezorgt) meer of minder dan andere leerlingen...? percentages (n = 81)

	ja, meer	gelijk	ja, minder	weet ik niet
te laat komt	6	73	17	4
beter weten wat hij/zij later wil worden	22	58	4	17
spijbelt	5	80	13	3
harder werkt om te slagen	25	63	9	3
geconcentreerder is tijdens de lessen	15	68	11	5
zijn/haar huiswerk goed maakt	20	62	11	6
zijn/haar aandacht verliest tijdens lessen	22	63	13	3
ondernemend is	41	46	9	5
meer gehaast werkt	5	87	5	3
ambitieuzer is	34	61	4	1
slordiger is	17	70	13	1
prestatiegerichter is	27	68	1	4
minder goede studieprestaties haalt	8	76	11	5
gedisciplineerder is	37	56	5	3
statusgevoeliger is	14	72	6	8

Uit tabel 5.2 blijkt dus dat de krantenbezorgers geen te positief beeld hebben gegeven waar het ging over spijbelen, te laat komen en concentratie tijdens de lessen. Ook leraren signaleren dit in vrijwel dezelfde mate.

5.4 Samenvatting

Leraren hebben vooroordelen ten opzichte van ochtendkrantbezorgers, maar als het om een concrete krantenbezorger gaat zien ze weinig verschillen tussen krantenbezorgers en andere leerlingen. Voor zover er verschillen zijn, zijn krantenbezorgers ondernemender, ambitieuzer, meer prestatie gericht en gedisciplineerder. Leraren melden iets vaker dat krantenbezorgers tijdens de les hun aandacht verliezen en dat zij slordiger zijn. Deze verschillen zijn echter niet significant.

Dat krantenbezorgers minder spijbelden en minder te laat kwamen wordt in vrijwel dezelfde verhouding door de leraren bevestigd.

Summary and conclusions ‘Early Birds’

The 2000 assessment of the 13th periodical Government Report on the application of the European Social Charter (ESC) by the European Committee of Social Rights (ECSR) raised a question for the Netherlands regarding the working hours and rest periods of minors. Pursuant to article 7, paragraph 3 of the ESC, school-age children are not allowed to work to the extent that they cannot fully benefit from their education. In the Netherlands 15-year-old children are allowed to deliver newspapers after six o'clock in the morning. According to recent data from CEBUCO, the newspapers marketing association, this concerns approximately 3400 fifteen-year-olds.

The Governmental Committee of the ESC, in reaction to the assessment of the ECSR, has asked the Netherlands to answer the following question in the next Government Report on the application of the European Social Charter:

- *What is the possible impact of delivering morning papers on the school achievements of 15-year-old paper boys and girls?*

In order to answer this question, the Dutch Ministry of Social Affairs and Employment asked the ITS (Institute for Applied Social Science) Nijmegen to conduct a survey. For the survey three groups of respondents have been asked questions during the period between October and December 2003:

- 804 paper boys and girls, over the telephone (paper boys and girls who were 15 years old during the 2002/2003 school year);
- 915 pupils at the age of 15 or 16 who do not deliver morning papers (as a comparison sample), with a written survey;
- 81 teachers of the paper boys and girls, over the telephone.

The sample of paper boys and girls is representative for all 15-year-old paper boys and girls and the comparison sample is representative for the 15-year-old pupils as a whole. The groups are large enough to make statements that are significant at a 95 percent confidence level with a maximum deviation of 5 percent.

During the analysis of the data, differences between the paper boys and girls and the comparison sample were tested for statistical significance.

The group of paper boys and girls shows an overrepresentation of boys, but the differences between boys and girls are little on most research aspects, making weighing the data unnecessary.

The effect of delivering morning papers on the school achievements is central in this survey. The school achievements of 15-year-old paper boys and girls (related to the primary school's advice) are compared to the achievements of peers.

Because the school achievements of pupils are possibly affected by the psychological and physical well-being, the well-being of 15-year-old paper boys and girls has been studied and compared to the well-being of peers without a paper route.

Due to the possibility of a pupil's too positive self-image, teachers of 15-year-old paper boys and girls were asked whether they have the impression that pupils with a paper route attend school in a different way than the ones without a paper route.

The teachers were interviewed on paper boys and girls as a group as well as individual paper delivery boys and girls.

We summarize the results on the basis of the research questions.

- *Are the school achievements of 15-year-old boys and girls who deliver morning papers (related to the primary school's advice) different from their peers?*

In order to answer this question, first of all the advancement to the next grade and the end-of-year report marks for English, Dutch and Mathematics were studied. It appears that paper delivery boys and girls do not stay down a class more often. Over ninety percent of them advanced to the next grade in the year prior to this survey, the same percentage of pupils in the comparison sample advanced.

The paper delivery boys and girls had, on average, the same marks on the above-mentioned courses on their end-of-year report: a pass. The pupils with a paper route are more satisfied with their marks than their peers.

All pupils receive an advice on the level of secondary school at the end of primary school.

Looking at the level of secondary school the pupils attend after three or four years, related to the primary school's advice, it can be concluded that the paper boys and girls have achieved as well as their peers in the comparison sample: 70 percent of them is attending school at the advised level, 10 percent attends education at a higher level, the rest on a lower level.

Conclusion:

It has to be concluded that there are no indications that delivering morning papers has a negative effect on the school achievements of pupils.

- *How is the psychological and physical well-being of 15-year-old paper boys and girls in school, also compared to peers without a paper route?*

Various aspects of the psychological and physical well-being have been studied. First the time spent on doing homework and patterns of absence have been studied. Paper boys and girls appear to do their homework more efficiently than the comparison sample.

They spend, on average, fifteen minutes per day less on their homework, but the results are the same. Paper boys and girls complain less about the amount of homework, whereas it can be assumed that they are assigned the same amount of homework. Hardly any paper boy or girl states that having a paper route is an obstacle to finish their homework on time. In the four weeks prior to this survey, paper boys and girls have skipped classes less often; they are late for classes less often and they miss classes due to illness less often than their peers in the comparison sample.

Subsequently, the physical condition and school perception were studied. Paper boys and girls are more often better rested when they come to school, despite the fact that they, on average, sleep an hour less at night. They can also concentrate better during classes and they enjoy going to school more often. Pupils with a paper route have better relations with the school than the pupils from the comparison sample.

Finally the ambition of both groups of pupils was studied. Even though a large majority of the pupils indicate that they want to achieve something in life by working hard and that a diploma can give an advantage, it is the group of paper boys and girls that is more convinced of such a necessity. Delivering papers is strongly considered to be an indication of becoming successful. Paper boys and girls are thus more ambitious.

Conclusion:

There is no evidence that delivering morning papers has a negative impact on the physical and psychological fitness of pupils. The pupils with a morning paper route appear fitter on all aspects.

- *Do teachers of 15-year old paper boys and girls have the impression that paper boys and girls in general, and certain individual pupils with a paper route, participate in school in a different way than their peers without a paper route?*

Because it cannot be excluded that paper boys and girls are too positive in the perception of themselves and their school performances, a select group of their teachers has been asked questions as well. During the interview over the telephone, the paper boys and girls were asked the names and addresses of teachers and/or mentors. The teachers were asked whether they believe that delivering morning papers has an effect on the school performances of a pupil. In other words, do they believe that paper boys

and girls attend school in a different way than pupils without a paper route? The teachers were asked about paper boys and girls in general as well as individual pupils in their class with a paper route.

A vast majority of the teachers, 82 percent, cannot ascertain whether a pupil has a paper route in the morning. Subsequently the teachers were asked whether they believe that a morning paper route has a negative effect on a number of school aspects. A majority of the teachers (52%) think that a paper route has a negative effect on the attention and concentration spans of pupils. A third of the teachers believe that paper routes negatively affect being on time, the willingness to learn and the study results.

This is the general perception of teachers concerning pupils who deliver morning papers. The question that arises is whether these teachers believe that this is also true for individual paper boys and girls. In order to compare a pupil with a paper route to other pupils, the name of a pupil that delivers newspapers was revealed to the teacher. The fact that the teachers could not observe any difference between a pupil with a paper route and other pupils when it comes to attention spans, making homework, concentration during classes, sloppiness and study results is striking. According to the teachers, pupils with a paper route are more enterprising, more ambitious and more disciplined than other pupils.

Conclusion:

In short, teachers are slightly biased about the effect of a paper route, but in reality they can hardly see any difference between paper boys and girls and other pupils.

Conclusions

There are no indications that having a paper route has a negative effect on the school achievements of 15-year-olds. There is no difference in advancements and report marks. Taking the primary school advice (to pupils aged 11 or 12) into account, paper boys and girls attend the same level of education as their peers. The physical and psychological fitness of pupils with a paper route is better on all aspects than their peers. They feel better rested and they are able to focus better. Furthermore it seems that they have more ambition and are more enterprising than their peers. They also enjoy going to school more than pupils in the comparison sample.

This survey shows that according to the teachers, paper boys and girls are more ambitious and enterprising than their peers in the comparison sample. They want to achieve something in life by working hard even more than children in the comparison sample.

Bijlagen

Bijlage 1 – Vragenlijst en rechte tellingen

Het ITS voert een onderzoek uit naar krantenbezorgers en hun schoolervaringen. Mogen we je een aantal vragen stellen. Je adres hebben we gekregen via de administratie van deponhouders. Onder de deelnemers verloten we 20 geschenkbonnen van 25 euro. Het duurt ongeveer 10 minuten.

I. School

1. In welke schooltype zit je? (toelichting: zit je op het vmbo, havo of vwo?)

Tabel 1.1 – Krantenbezorgers, controlegroep, naar schooltype, percentages

	krantenbezorgers (n = 804)	controlegroep (n = 915)
vmbo	34	24
vmbo-t	24	33
havo	23	24
vwo	14	19
speciaal onderwijs	2	n.g.
niet op school	2	n.g.

n.g. = niet gevraagd

2. In welke leerjaar zit je?

(zie tabel 1, bijlage 3)

3. Hoeveel uur per dag besteed je gemiddeld door de week aan je huiswerk? in minuten

	krantenbezorgers	controlegroep
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	64	87
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	71	87
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	77	90
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	76	83
-----	-----	-----
alle schooltypen tezamen	71	87

4. Heb je de afgelopen 4 weken van school gespijbeld?

	krantenbezorgers	controlegroep
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	7	11
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	8	18
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	10	20
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	14	14
-----		
alle schooltypen tezamen	9	16
totaal (n=100%)	802	912

5. Ben je de afgelopen 4 weken wel eens te laat gekomen op school?

	krantenbezorgers	controlegroep
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	44	58
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	45	54
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	42	53
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	45	55
-----		
alle schooltypen tezamen	44	55
totaal (n=100%)	802	914

6. Heb je de afgelopen 4 weken door ziekte moeten verzuimen op school?

	krantenbezorgers	controlegroep
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	28	41
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	25	39
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	28	36
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	32	22
-----		
alle schooltypen tezamen	27	36
totaal (n=100%)	802	910

7. Ga je met plezier naar school? 4 puntschaal, nooit, soms, bijna altijd, altijd

	krantenbezorgers	controlegroep
nooit	5	9
soms	17	48
bijna altijd	33	38
altijd	45	5
totaal (n=100%)	800	913

II. Schoolprestaties

8. Ben je het afgelopen schooljaar overgegaan?

	krantenbezorgers	controlegroep
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	95	97
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	90	90
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	87	86
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	97	93
-----		
alle schooltypen tezamen	92	91
totaal (n=100%)	801	911

9. Wat waren je cijfers voor het eindrapport in het afgelopen schooljaar 2002/2003 voor

Tabel 3.2 – Gemiddeld rapportcijfer Engels, naar schooltype

	krantenbezorgers (n= 723)	controlegroep (n=892)
Engels	6,73	6,79
Nederlands	6,74	6,87
wiskunde	6,64	6,58

10. Weet je nog wat het schooladvies van de basisschool was? percentages

Advies	krantenbezorgers (n=702)	controlegroep (n=873)
1. vmbo	23	15
2. vmbo-t (mavo)	21	16
3. mavo/havo	15	26
4. havo	11	10
5. havo/vwo/gymnasium	20	22
6. vwo/gymnasium	11	10

11. Weet je nog wat je score van de Cito-eindtoets was op de basisschool kwam?

	krantenbezorgers (n=413)	controlegroep (n=359)
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	530	531
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	534	537
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	541	542
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	546	546
-----		
alle schooltypen tezamen	537	539

III. Conditie

12. Nu volgt een aantal uitspraken. Kun je aangeven hoe vaak dit het geval is (4-puntsschaal, nooit, soms, bijna altijd, altijd)

Ik ga goed uitgeslapen naar school

	krantenbezorgers	controlegroep
nooit	7	16
soms	30	50
bijna altijd	36	31
altijd	27	3
totaal (n=100%)	803	913

Tijdens de lessen val ik wel eens in slaap door gebrek aan nachtrust

	krantenbezorgers	controlegroep
nooit	87	82
soms	11	17
bijna altijd	1	1
altijd	1	1
totaal (n=100%)	804	914

Ik krijg mijn huiswerk op tijd af

	krantenbezorgers	controlegroep
nooit	3	2
soms	11	25
bijna altijd	27	57
altijd	60	16
totaal (n=100%)	799	914

Ik kan mij goed concentreren tijdens de lessen

	krantenbezorgers	controlegroep
nooit	3	4
soms	16	40
bijna altijd	36	51
altijd	45	5
totaal (n=100%)	804	910

IV. Vrije tijd

13. Heb je, afgezien van het bezorgen van kranten 's morgens, doordeweeks of in het weekend een baantje? Indien ja,

krantenbezorgers	percentage	gemiddeld aantal uur
doordeweeks	12	5,92 (n=88)
in het weekend	18	7,01 (n=136)
waarvan beide, doordeweeks en in het weekend	4	

controlegroep	percentage	gemiddeld aantal uur
doordeweeks	35	4,45 (n=322)
in het weekend	46	6,11 (n=423)
waarvan beide, doordeweeks en in het weekend	19	

14. Wat krijg je per maand gemiddeld voor zakgeld en vraag 27. Wat verdien je per maand met het bezorgen van kranten?

	krantenbezorgers	controlegroep
met krant rondbrengen/ resp. baantje	167 euro	90 euro
zakgeld	25 euro	33 euro

V. Schoolbeleving/prestaties

15. Een aantal uitspraken wordt voorgelegd, 3-puntsschaal eens oneens geen mening/weet niet

	krantenbezorgers (n= 803-804)	controlegroep (n= 912-915)
met hard werken wil ik wat bereiken in mijn leven	94	76
ik ben tevreden over de cijfers die ik haal	80	59
de leraren geven te veel huiswerk op	43	62
zonder bijbaantje tel je niet mee in je vriendenkring	5	1
wie 's morgens eerst kranten rondbrengt wil wat bereiken in de maatschappij	32	5
je hebt diploma's nodig om een goede baan te krijgen	95	86
om erbij te horen is het goed om 's morgens kranten rond te brengen	9	1

VI Specifieke vragen voor bezorgers kranten

Dagindeling:

	krantenbezorgers (n = 801)	controlegroep (n = 907)
16. hoe laat ga je door de week 's avond meestal naar bed?	22.00 uur	22.20 uur
17. hoe laat sta je door de week 's morgens meestal op?	5.34 uur	7.00 uur
18. hoe laat ga je meestal van huis om de kranten op te halen bij het depot?	5.45 uur	
19. hoe laat begin je meestal met het bezorgen van de kranten?	5.58 uur	
20. hoe laat ben je ongeveer klaar met het bezorgen van de kranten?	6.49 uur	
22. hoe laat ga je naar school?	7.55 uur	

21. Wat doe je na het bezorgen totdat je naar school gaat?

Het grootste gedeelte van de krantenbezorgers (67%) geeft aan dat ze ontbijten. Daarnaast worden relatief vaak genoemd: slapen (22%), huiswerk maken (10%). Voorts worden genoemd: internetten, douchen/baden en tv kijken.

23. Hoe lang ben je al bezorger?

gemiddeld 12 maanden

24. Overweeg je wel eens om te stoppen en wat is dan de reden om te stoppen?

Ruim eenderde (36.1%) denkt er wel eens aan te stoppen.

Redenen om te stoppen (meer antwoorden mogelijk; gepercenteerd op diegenen die wel eens denken aan stoppen)

	% krantenbezorgers (n=290)
te vroeg opstaan	47
weersomstandigheden slecht	17
beïnvloedt prestaties op school negatief	10
ander baantje gevonden	4
verdient te weinig	3
kost te veel tijd	2
niet cool	2
-----	
anders	32

25. Bezorg je de kranten altijd zelf?

De meerderheid bezorgt altijd zelf de kranten (82%) Eén op de zes (16.3%) laat het ook wel eens door een ander en een enkeling laat het meestal door een ander doen.

Wie valt in? (n=141)

	%
vader/moeder	46
broer/zus	22
vriend/vriendin	23
buurkinderen	1
anderen (andere krantenbezorgers, deponhouders, collega)	1

28. Nog een paar uitspraken, kun je aangeven of je het ermee eens bent (eens/oneens, geen mening)

	eens	oneens	weet niet/geen mening
door het bezorgen van kranten ben ik minder uitgerust voor school	43	56	2
door de krant rond te brengen, leer je wat werken is	67	32	2
door het bezorgen van kranten val ik tijdens de les wel eens in slaap	6	93	1
door de krant rond te brengen, kan ik dingen kopen die ik wil hebben	95	5	-
door het bezorgen van krijgen krijg ik mijn huiswerk niet op tijd af	4	95	1
door het bezorgen van kranten, kan ik me minder goed concentreren op school	13	85	2
als ik de krant rondbreng, moet ik me haasten om op school te komen	12	88	1
mijn ouders vinden het goed dat ik de krant rondbreng	95	4	1
door kranten rond te brengen, voel ik mij overdag fitter	36	58	5

Achtergrondkenmerken

29. Wat is je leeftijd? geboortedatum

30. Ben je een jongen of meisje?

	krantenbezorgers	controlegroep
percentage jongens	82	50

31. Tot welke groep reken je je? (toelichting: meteen noemen Nederlander, Marokkaan ....)

	krantenbezorgers	controlegroep
percentage Nederlanders	92	91

Wij willen ook graag klassenleraren of mentoren een paar vragen willen stellen. Hieronder kun je de adresgegevens over je klassenleraar of mentor opgeven.

School:

Adres:

Plaatsnaam:

Naam klassenleraar/mentor:

Vriendelijk bedankt voor je medewerking

Bijlage 2 – Verantwoording onderzoeksopzet

Het uitgevoerde onderzoek van het ITS bestaat uit drie delen:

- Een telefonische bevraging van de 15-jarige krantenbezorgers over het bezorgen, de dagindeling en de relatie met school en het leren (n=804)
- Een schriftelijke bevraging van een controlegroep scholieren met een soortgelijke vragenlijst exclusief de vragen over de krantenbezorging (n=915)
- Een schriftelijke bevraging van leraren van de eerste groep (n=81).

De respons is groot genoeg om met een zekerheid van 95 procent betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de populatie met een maximale afwijking van 5 procent. De analyses zijn vooral beschrijvend van aard en gericht op de beantwoording van de hierboven geformuleerde vragen.

A. Telefonische bevraging 15-jarige ochtendkrantbezorgers

Via CEBUCO, de marketingorganisatie van de dagbladen, zijn vijftien bestanden (van de diverse distributeurs) ontvangen van 15-jarige krantenbezorgers, dat wil zeggen krantenbezorgers die op enig moment in het schooljaar 2002-2003 de leeftijd van 15 jaar hadden. In totaal gaat het om 2.400 bruikbare namen en adressen.

In grote lijnen zijn in de vragenlijst de volgende onderwerpen aan de orde gesteld.

- dagindeling: *hoe laat naar bed, hoe laat op, tijdstip van huis om kranten op te halen bij depot of tijdstip waarop kranten thuis afgeleverd worden, tijdstip begin bezorging, hoe laat gereed, totale duur bezorging gemiddeld, aantal kranten, hoe laat naar school, ontbijt, hoe lang al bezorger, hoelang nog doorgaan, bezorg je zelf, bezorg je nog meer dan alleen kranten, andere baantjes, hobby's, sport;*
- achtergrondkenmerken: *leeftijd, etnische groep waartoe men zich rekent, geslacht,*
- schoolprestaties: *advies basisonderwijs, schooltype, leerjaar, afgelopen jaar overgegaan, eindcijfers voor Engels, Nederlands en wiskunde;*
- persoonlijke situatie op school: *aantal dagen ziek, hoe vaak te laat, spijbelen, uitgerustheid concentratie en aandacht in de klas, studiehouding, aantal uren huiswerk, samenwerking met klasgenoten, indruk van eigen prestaties, plezier op school / schoolbeleving, inschatting van invloed bezorging op studiehouding / schoolbeleving / schoolprestaties.*

Verder is gevraagd de naam en het schooladres op te geven van een mentor of een van de leraren Nederlands, Engels of wiskunde van het schooljaar 2002-2003.

Om de respons te verhogen zijn 20 bonnen verloot van € 25.

In totaal zijn 956 krantenbezorgers gebeld. Na opschoning van het bestand (diegenen die geen kranten hadden bezorgd, taalproblemen, slechte lijn) blijft een effectieve

respons van 804 over. Dit aantal is groot genoeg om met een zekerheid van 95 procent betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de populatie met een maximale afwijking van 5 procent. De analyses zijn vooral beschrijvend van aard en gericht op de beantwoording van de hierboven geformuleerde vragen.

De resultaten worden vergeleken met die van de controlegroep (zie B) en waar mogelijk gerelateerd aan het oordeel van de leraren.

B. Schriftelijke bevraging van een controlegroep 15-jarige scholieren

Op 12 scholen verspreid over Nederland is bij 15-jarigen een korte vragenlijst afgenomen. De scholen zijn hiervoor telefonisch benaderd en per school is in de klassen 3 en 4 van verschillende schooltypen (vwo, havo en vmbo) een vragenlijst verspreid. De vragenlijst is in hoofdlijnen dezelfde als de vragenlijst voor krantenbezorgers, uiteraard exclusief het deel over het kranten bezorgen.

Ook bij deze groep zijn de analyses vooral beschrijvend van aard en worden de resultaten in vergelijking met de resultaten van de krantenbezorgers gerapporteerd.

De respons van de 12 scholen was ruim 1600 leerlingen. Het bleek dat een groot deel van de 3^e- en 4^e-klassers jonger dan 15 en ouder dan 16 was. Deze hebben we uit de controlegroep verwijderd. De effectieve respons was 915.

C. Telefonische bevraging mentoren/leraren ochtendkrantbezorgers

Met een korte telefonische vragenlijst zijn 81 leraren/mentoren van wie een krantenbezorger de naam had gegeven, via de school benaderd. Aan de leraar/mentor is de volgende informatie over de krantenbezorgers voor 2002-2003 gevraagd:

- te laat komen;
- spijbelen;
- aandacht en concentratie;
- studiehouding;
- studieresultaten;
- indruk van de leraar over invloed van krantenbezorging op houding / gedrag / prestaties op school.

In hoofdstuk 5 wordt hierover verslag gedaan.

Bijlage 3 – Vergelijking krantenbezorgers en controlegroep

De krantenbezorgers zijn eerst vergeleken met de controlegroep. We zijn dit nagegaan voor geslacht, herkomst, schooltype en leeftijd.

Geslacht

In hoeverre verschillen de krantenbezorgers en de controlegroep? Jongens zijn sterk oververtegenwoordigd in de groep krantenbezorgers (82%). In de controlegroep is het percentage jongens en meisjes fifty/fifty verdeeld. Na analyse van het controlebestand (n=915) concluderen we echter dat de verschillen tussen jongens en meisjes op de meeste onderzoeksaspecten niet zo groot zijn. Meisjes besteden wel meer tijd aan huiswerk en klagen meer over het huiswerk.

Herkomst

We hebben ook naar de herkomst gevraagd door te vragen tot welke groep men zich rekent. De meerderheid van de krantenbezorgers (92%) rekent zich tot de Nederlanders. De groep allochtonen is dus 8 procent. Onze verwachting was dat het percentage allochtone krantenbezorgers groter zou zijn. Controle op het oorspronkelijke bestand (scan van het aantal buitenlandse namen) wijst echter uit dat ook in het oorspronkelijke bestand het percentage allochtonen relatief klein is. De Nederlandse namen zijn in de meerderheid.

In het controlebestand rekende 91 procent zich tot de Nederlanders. Dit komt goed overeen met het percentage bij de krantenbezorgers.

Schooltype

Tabel 1 – Krantenbezorgers, controlegroep, naar schooltype, percentages

	krantenbezorgers (n = 804)	controlegroep (n = 915)
vmbo: voorbereidend beroepsonderwijs	34	24
vmbo-t: voorbereidend algemeen beroepsonderwijs	24	33
havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs	23	24
vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs	14	19
speciaal onderwijs	2	n.g.
niet op school	2	n.g.

n.g. = niet gevraagd

Tabel 1 laat zien dat er naar schooltype weinig verschillen zijn tussen de krantenbezorgers en de controlegroep. De controlegroep is iets sterker vertegenwoordigd in

vmbo-t en iets minder in het vmbo. De landelijke indicatie dat ongeveer 60 procent van de leerlingen in het vmbo zit, komt goed overeen met de groep krantenbezorgers.

Leeftijd

Voorts hebben we ook naar de leeftijd gekeken. Criterium voor selectie van de krantenbezorgers was dat ze 15 jaar waren in het schooljaar 2002/2003. De meesten blijken op het moment van de ondervraging nog aan dit criterium te voldoen. Een kleine groep (6%) is, aangezien ze geboren zijn tussen 1 september en 31 oktober 1987, 16 jaar.

In de controlegroep, de derde- en vierde-klassers, was oorspronkelijk een relatief groot deel 14 jaar en een heel kleine groep ouder dan 16 jaar. We hebben besloten deze groepen uit de controlegroep te halen en alleen de 15- en 16-jarigen op te nemen. In de controlegroep is het percentage 16-jarigen 23 procent, en dus hoger dan bij de krantenbezorgers (6%).

Zitten er in de controlegroep mogelijk scholieren die ook 's ochtends kranten rondbrengt? Van de controlegroep brengt op dit moment 3 procent ook kranten rond en 12 procent heeft dat in het verleden wel eens gedaan, maar nu niet meer.

Samenvattend, de krantenbezorgers zijn vrijwel uitsluitend jongens en ze zijn iets jonger dan de controlegroep. Het percentage autochtonen en het schooltype komen goed overeen.